

Беларускі каляндар 1979

Галоўнае праўленне
Беларускага грамадска-культурнага таварыства
Б е л а с т о к 1979

Рэдакцыйны камітэт

Георгій Валкавыцкі (старшыня і рэдактар), Фёдар Галёнка,
Янка Зенюк, Аляксандр Іванюк, Юрка Туронак (намеснік стар-
шыні), Віктар Швед.

Мастацкае афармленне
Стэфан Рыбі

Стылістычны рэдактар
Яніна Чэрнякевіч

Карэктар
Валянціна Жешка

Фота

архіў, П. Байко, М. Гайдук, Б. Дамброўскі, В. Казлоў, М. Пецю-
кевіч, В. Рудчык, К. Свідэрскі, П. Семянюк, Р. Сянько, М. Хмя-
леўскі, Я. Целушэцкі, М. Шаховіч.

Wydawca: Zarząd Główny Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w Białymostku. Oddano do składania 4.V.1978 r., druk ukończono w grudniu 1978 r. Papier sat. V kl. ark. druk. 15,5, ark. wyd. 20,1. Nakład 5000 egz. Cena zł 20,—

Druk: Białostockie Zakłady Graficzne zam. 1207 N-4

СКАРОЧАНЫ КАЛЯНДАР НА 1979 ГОД

		СТУДЗЕНЬ					ЛІПТЫ					САКАВІК				
П.	1	8	15	22	29		5	12	19	26		5	12	19	26	
А.	2	9	16	23	30		6	13	20	27		6	13	20	27	
С.	3	10	17	24	31		7	14	21	28		7	14	21	28	
Ч.	4	11	18	25		1	8	15	22		1	8	15	22	29	
П.	5	12	19	26		2	9	16	23		2	9	16	23	30	
С.	6	13	20	27		3	10	17	24		3	10	17	24	31	
Н.	7	14	21	28		4	11	18	25		4	11	18	25		
		КРАСАВІК					МАЙ					ЧОРВЕНЬ				
П.		2	9	16	23	30	7	14	21	28		4	11	18	25	
А.		3	10	17	24	1	8	15	22	29		5	12	19	26	
С.		4	11	18	25		2	9	16	23	30	6	13	20	27	
Ч.		5	12	19	26		3	10	17	24	31	7	14	21	28	
П.		6	13	20	27		4	11	18	25		1	8	15	22	29
С.		7	14	21	28		5	12	19	26		2	9	16	23	30
Н.	1	8	15	22	29		6	13	20	27		3	10	17	24	
		ЛІПЕНЬ					ЖНІВЕНЬ					ВЕРАСЕНЬ				
П.		2	9	16	23	30	6	13	20	27		3	10	17	24	
А.		3	10	17	24	31	7	14	21	28		4	11	18	25	
С.		4	11	18	25		1	8	15	22	29	5	12	19	26	
Ч.		5	12	19	26		2	9	16	23	30	6	13	20	27	
П.		6	13	20	27		3	10	17	24	31	7	14	21	28	
С.		7	14	21	28		4	11	18	25		1	8	15	22	29
Н.	1	8	15	22	29		5	12	19	26		2	9	16	23	30
		КАСТРЫЧНІК					ЛІСТАНАД					СНЕЖАНЬ				
П.		1	8	15	22	29	5	12	19	26		3	10	17	24	31
А.		2	9	16	23	30	6	13	20	27		4	11	18	25	
С.		3	10	17	24	31	7	14	21	28		5	12	19	26	
Ч.		4	11	18	25		1	8	15	22	29	6	13	20	27	
П.		5	12	19	26		2	9	16	23	30	7	14	21	28	
С.		6	13	20	27		3	10	17	24		1	8	15	22	29
Н.	7	14	21	28		4	11	18	25		2	9	16	23	30	

250 гадоў таму назад

21.1.1729 нарадзіўся Г. Э. Лесінг, нямецкі пісьменнік і тэарэтык мастацтва, адзін з заснавальнікаў эстэтыкі асветніцкага рэалізму (пам. 15.2.1781).

230 гадоў таму назад

16.1.1749 нар. В. Альф'еры, італьянскі паэт, стваральнік італьян. нац. трагедый класіцызму, звязанай з ідэалогіяй Асветніцтва (пам. 8.10.1803).

220 гадоў таму назад

25.1.1759 нар. Р. Бёрнс, шатландскі паэт, выдатны прадстаўнік ранняга рамантызму, самавук, пісаў і на дыялекце (пам. 21.7.1796).

140 гадоў таму назад

19.1.1839 нар. П. Сезан, французскі жывапісец, прадстаўнік постімпрэсіялізму. Стварыў новую сістему маст. бачання і адлюстраўвання реальнасці. Імкнуўся з дапамогай колерных суждносін выявіць нязменныя якасці прадметаў, іх аб'ёмы, ваяккасць, лагічнасць структуры (пам. 22.10.1906).

110 гадоў таму назад

15.1.1869 нар. Ст. Выспянскі, польскі драматург, паэт, мастак. Найбольш знач. драмы „Вяселле“ (1901), „Лістападаўская ноч“ (1904). Зрабіў пэўны ўплыў на раннюю творчасць Я. Купалы (пам. 28.11.1907).

25.1.1869 нар. А. Гурыновіч, беларускі паэт-дэмакрат, рэвалюцыянер. Пісаў на бел., польскай і рус. мовах. Адзін з пачынальнікаў у бел. ліры элегічна-пейзажнай, песенна-фальклорнай лірыкі, жанраў балады і байкі. Пам. 26.1.1894.

80 гадоў таму назад

11.1.1899 нар. К. Буйло, беларуская паэтэса, аўтар несміротнай

песні „Люблю я край, старонку гэту...“.

60 гадоў таму назад

1.1.1919 Часовы рабоча-сялянскі ўрад Беларусі (старшыня З. Жылуновіч) абрародаваў маніфест, які абвяшчаў Беларусь суверэнай сав. рэспублікай і дэкларараваў поўнае вызваленне бел. народа ад сац. і нац. прыгнёту.

15.1.1919 загінула Р. Люксембург (нар. 5.3.1871), дзеяч нямецкага, польскага і міжнар. рабочага руху. Была ў ліку заснавальнікаў СДКПІЛ.

55 гадоў таму назад

21.1.1924 у 18 гадзін 50 мінут у Горках памёр Ленін.

50 гадоў таму назад

1.1.1929 была адкрыта Акадэмія науک БССР. Сярод заснавальнікаў яе Я. Купала, Я. Колас, Г. Гарэцкі, Ц. Гартны.

35 гадоў таму назад

1.1.1944 у Варшаве па ініцыятыве ППР была створана Краёва Рада Народова (КРН). Вызначыла яна паліт. і сац.-эканам. асновы народнай Польшчы.

30 гадоў таму назад

25.1.1949 створаны Савет Эканамічнай Узаемадапамогі. Краіны-удзельніцы: Балгарыя, Венгрыя, ГДР, Польшча, Румынія, СССР, Чэхаславакія, Манголія (1962), Куба (1972). У работе СЭУ удзельнічае Югаславія, як назіральнікі удзельнічаюць прадстаўнікі інш. сацыялістыч. краін. Выкананаўчы-адм. орган СЭУ — Сакратарыят знаходзіцца ў Маскве.

20 гадоў таму назад

2.1.1959 пралёт калія Месяца аўтаматычнай міжпланетной станцыі „Месяц-1“, першы штучны спадарожнік Сонца (СССР).

1 I 1919 Утварэнне БССР • 1 I 1944 Утварэнне КРН • 5 I 1942 Утварэнне ППР • 6 I 1913 нар. Э. Герэк I сакратар ЦК ПАРП. • 17 I 1945 Вызваленне Варшавы • 20 I 1892 Нар. Б. Тарашкевіч • 22 I 1905 Пач. рэвалюцыі 1905 г. • 22 I 1863 Пач. студзеніцкага паўстання • 31 I 1946 Абвяшчэнне Венгерскай Народнай Рэспублікі

СУДЗЕНЬ

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
П	1	19	Новы Год. Мечыслава	Шімафея, Грыгорыя
А	2	20	Ізідара, Макара	Ігнація, Даніїла
С	3	21	Дануты, Генавефы	Юльяній
Ч	4	22	Яўгенія, Тытуса	Анастасіі, Феадосіі
П	5	23	Эдуарда, Шымана	Паўла, Ніфанта
С	6	24	Трох каралёў	Куція, Яўгеній, Іана
Н	7	25	Юльяна, Люцыяна	Раждество Христова
П	8	26	Мсцілава, Севярына	Сабор Прасв. Багародз.
А	9	27	Марцэліна, Марцыянны	Сцяпана, Фёдара
С	10	28	Яна, Вільгельма	Агафіі, Феафіла
Ч	11	29	Ганараты, Матыльды	Маркела, Марка
П	12	30	Аркадзія, Бенядзікта	Анісіі, Фядоры
С	13	31	Багуміла, Веранікі	Шчодры вечар. Меланіі
Н	14	1	Фелікса, Гіляра	Новы Год. Васілія
П	15	2	Дамаслава, Паўла	Сяргея, Серафіма
А	16	3	Марцэлія, Уладзіміра	Малахіі, Гордзія
С	17	4	Антона, Расцілава	Засімы, Афанасія
Ч	18	5	Малгажаты, Пятра	Куція. Апалінара
П	19	6	Генрыка, Марыуша	Хрышчэнне Гасподне
С	20	7	Фабіяна, Себастыяна	Іана Хрысціцеля
Н	21	8	Агнешкі, Яраслава	Георгія, Емяльяна
П	22	9	Анастазія, Вінцэнта	Філіпа, Пятра
А	23	10	Ільдафонса, Раймунда	Грыгорыя, Маркіяна
С	24	11	Феліцыі, Тыматэуша	Феадосія, Міхаіла
Ч	25	12	Мілоша, Паўла	Таццяны, Саввы
П	26	13	Паўліны, Палікарпа	Ярміла, Якава
С	27	14	Яна, Ішыбыслава	Ніны, Іосіфа
Н	28	15	Радаміра, Валерый	Паўла, Прахора
П	29	16	Францішка, Здзіслава	Дамаскіна, Леанілы
А	30	17	Мацея, Мартыны	Антонія
С	31	18	Яна, Марцэлі	Кірыла, Афанасія

415 гадоў таму назад

15.2.1564 нар. Г. Галілей, італьянскі фізік, механік і астраном, адзін з заснавальнікаў дакладнага прыродазнаўства. Першы выказаў ідэю пра адноснасць руху. Пам. 8.1.1642.

18.2.1564 пам. Б. Мікланджэла (нар. 6.3.1475), італьянскі скульптар, жывапісец, архітэктар і пашт. Выдатны прадстаўнік Адраджэння. Вяршыня творчасці — роспіс скляпенняў Сіксцінскай капэлы ў Рыме (1508—1512).

210 гадоў таму назад

13.2.1769 нар. І. Крылоў, рускі пісьменнік, журналіст, байкапісец. Яго байкі ўвабралі ў сябе мудрасць і гумар народу. Пам. 21.11.1844.

175 гадоў таму назад

12.2.1804 пам. І. Кант (нар. 22.4.1724), нямецкі філософ, родана-чальнік нямецкага класічнага ідализму.

170 гадоў таму назад

3.2.1809 нар. Я. Мендульсон, нямецкі кампазітар, піяніст, дырыжор, арганіст, музычны дзеяч. У 17 гадоў стварыў уверторию да „Сну ў летнюю ночь“ У. Шэкспіра — адзін з шэрштруаў рамант. сімф. музыкі. Пам. 4.11.1847.

12.2.1809 нар. Ч. Дарвін, англійскі натуралист, заснавальнік эвалюцыйнага вучэння пра паходжанне відаў праз натуральны адбор. Пам. 19.4.1882.

145 гадоў таму назад

8.2.1834 нар. Д. Мендзялеў, рускі вучоны, стваральнік першыядычнай сістэмы элементаў. Пам. 2.2.1907.

100 гадоў таму назад

11.2.1879 пам. А. Дам'е (нар. 26.2.1808), французскі жывапісец і лі-

тограф. Адзін з найбольыш значных прадстаўнікоў рэалізму ў еўрапейскім мастацтве XIX ст.

85 гадоў таму назад

20.2.1894 нар. Я. Івашкевіч, польскі пісьменнік. У рамане-эпапеi „Хвала і слава“ асэнсаваў лёс польскага грамадства ад пач. I-й сусв. вайны да стварэння ПНР.

75 гадоў таму назад

10.2.1904 Японія аб'явіла Расійскай вайну. Баенныя дзеянні пачала дзень раней. Упершыню ўжыты кулямёт, на моры выкарыстаны мінаносцы. Франтальныя атакі сталі спалучацца з ахвадамі флангаў, у абароне фартыфікацыйныя збудаванні заменены траншэямі. Мір подпісан 5.9.1905.

65 гадоў таму назад

6.2.1914 нар. А. Куляшоў, беларускі паэт. Характэрныя стылістычныя рысы: узнесласць, метафорычнасць, манументальнаясць вобразаў, рытмічна-інтанацыйнае багацце і разнастайнасць. Пам. 4.2.1978 г.

8.2.1914 нар. В. Таўлай, беларускі паэт, дзеяч рэвалюцыйнага руху ў Зах. Беларусі. Адзін з арганізатораў Літаратурнага фронту сялянска-рабочых пісьменнікаў. Пам. 27.4.1947.

60 гадоў таму назад

3.2.1919 была прынята першая Канстытуцыя БССР.

40 гадоў таму назад

12.2.1939 пам. Э. Самуйлёнак (нар. 5.8.1907), беларускі пісьменнік.

35 гадоў таму назад

1.2.1944 група батальёна АК „Парсон“ знішчыла ката Варшавы генерала СС Кучэрэу.

2 II 1943 Перамога над Сталінградам • 2 II 1838 Нар. К. Каліноўскі • 4 II 1746 Нар. Т. Касцюшка • 8 II 1921 Нар. І. Мележ • 19 II 1473 Нар. М. Калернік • 22 II 1810 Нар. Ф. Шапэн • 23 II 1918 Утварэнне Савецкай Арміі • 26 II 1956 Першы з'езд Беларускага грамадска-культурнага таварыства

Лічоть

Дзень	Новы стыйль	Стары стыйль	Святы, імяніны
Ч	1	19	Ігната, Брыгіды
П	2	20	Грамніцы. Марыі
С	3	21	Блажэя, Гіаліта
Н	4	22	Андрэя, Веранікі
П	5	23	Агаты, Адэляйды
А	6	24	Дароты, Багдана
С	7	25	Рамуальда, Рышарда
Ч	8	26	Пятра, Яна
П	9	27	Цырыля, Апалонія
С	10	28	Яцка, Таміславы
Н	11	29	Марыі, Люцыяна
П	12	30	Еўлаліі, Мадэста
А	13	31	Анелі, Грыгорыя
С	14	1	Зенона, Валянціна
Ч	15	2	Іавіта, Фаўстына
П	16	3	Дануты, Юльяны
С	17	4	Лукаша, Збігнева
Н	18	5	Шымана, Зузанны
П	19	6	Канрада, Арнольда
А	20	7	Ляона, Людмілы
С	21	8	Элеаноры, Фелікса
Ч	22	9	Марты, Малгажаты
П	23	10	Раманы, Дамяна
С	24	11	Мацея, Богуша
Н	25	12	Віктара, Цезара
П	26	13	Міраслава, Аляксандра
А	27	14	Габрыеля, Анастасії
С	28	15	Рамана, Макара
			Вуколы, Хрысціны
			Парфена, Луکі
			Фёдара, Захарыя
			Нікіфара, Панкракія
			Валянціны, Паўлы
			Усевалада, Дэмітрыя
			Млапусная. Аляксея
			Зоі, Святланы
			Кірыла, Аўксенція
			Анісіма, Еўсевія

380 гадоў таму назад

22.3.1599 нар. А. ван Дэйк, фландрскі жывапісец. Выпрацаваў тыт урачыстага параднага партрэта барока. Пам. 9.12.1641.

185 гадоў таму назад

24.3.1794 на кракаўскім рынку Т. Касцюшко дае прыслыту. Закліканне да зброі ўсіх грамадзян ад 18 да 28 год. Паўстанне.

165 гадоў таму назад

9.3.1814 нар. Т. Шаўчэнка, украінскі пазэт, заснавальнік новай украінскай літаратуры. Зрабіў упрыгожы і на развіцці іншых літаратур. Пам. 10.3.1861.

140 гадоў таму назад

21.3.1839 нар. М. Мусарскі, рускі кампазітар. Найбольш выдатны твор — народна-гістарычная драма „Барыс Гадуноў“. Пам. 28.3. 1881.

135 гадоў таму назад

18.3.1844 нар. М. Рымскі-Корсакаў, рускі кампазітар. Напісаў 15 опер. Найбольш вядомыя: „Снягурочка“, „Садко“, „Кашчэй Бессемяротны“. Пам. 21.6.1908.

115 гадоў таму назад

22.3.1864 герайчна загінуў на царскай шыбеніцы ў Вільні К. Каліноўскі, беларускі рэвалюцыянер, кіраўнік Студзеньскага паўстання на Беларусі і Літве. Нар. 2.2.1838 у Мастаўлянях.

100 гадоў таму назад

14.3.1879 нар. А. Эйнштейн, нямецкі і амерыканскі фізік-тэарэтык, стваральнік тэорыі адноснасці. Галоўн. дасягненне — стваронне тэорый адноснасці спецыяльной (1905) і агульнай (1916), якія зрабілі пераварот у навуковых уяўленнях аб прасторы, часе, руху матэрыі і іх узаемнай сувязі.

вялікія Нобелеўская прэмія 1921. Пам. 18.4.1955.

90 гадоў таму назад

2.3.1889 памёр у Шлісельбургскай крэпасці Л. Варынскі, стваральнік першай партыі польскага пралетарыяту. Нар. 24.9.1856.

60 гадоў таму назад

2—6.3.1919 у Маскве адбыўся I (устаноўчы) кангрэс Камінтерна (3-і Інтэрнацыянал). Прысутнічала 52 делегаты ад 35 партый і груп з 30 краін. Арганізатарам і кіраўніком К. І. у першы перыяд быў У. Ленін. К. І. распушчан у маі 1943.

21.3.1919 была абвешчана Венгерская Савецкая Рэспубліка. Існавала 133 дні.

50 гадоў таму назад

1.3.1929 нар. Е. Лось, беларуская пазэтэса.

40 гадоў таму назад

10.3.1939 адбылося юрачыстое адкрыццё Вялікага дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР. Прэз'єра першай савецкай беларускай оперы „Міхась Падгорны“ Я. Цікоцкага.

15.3.1939 Германія акупіравала ўсе чэскія вобласці і абвясціла стварэнне т. зв. пратэктарату Чэхіі і Мараўі. У Славакіі створана марыннетачная фашысцкая дзяржава.

20.3.1939 пам. М. Гарэцкі, беларускі пісьменнік, літаратуразнаўц, лексікограф. Аўтар „Гісторыі беларускай літаратуры“ (Вільня, 1920). Нар. 18.2.1893.

25 гадоў таму назад

1.3.1954 на атоле Бікіні адбылося выпрабаванне амерыканскай вадароднай бомбы, у часе якога было знішчана японскае рыбалоўнае судна.

4 III 1956 Выйшаў першы нумар „Нівы“ • 5 III 1896 Нар. К. Крапіва • 9 III 1814 Нар. Т. Шаўчэнка • 14 III 1883 Пам. К. Маркс • 18 III 1871 Узнікненне Парыжскай камуны • 21 III 1840 Нар. Ф. Багушэвіч • 22 III 1832 Пам. І. В. Гёте • 27 III 1968 загінуў Ю. Гагарын • 28 III 1868 Нар. М. Горкі • 28 III 1947 Загінуў К. Свярчзўскі • 30 III 1853 Нар. В. ван Гог

САКАВІК

Дзень	Новы стыйль	Стары стыйль	Святы, імяніны	
Ч	1	16	Альбіна, Антаніны	Памфіла, Валента
П	2	17	Галены, Радаслава	Фёдара, Ермагена
С	3	18	Марыны, Кунегунды	Льва, Флавія
Н	4	19	Казіміра, Луцый	Сырапусная. Яўгенія
П	5	20	Адрыяна, Фрыдэрыка	Агафона, Льва
А	6	21	Віктара, Ружы	Цімафея, Еўстафія
С	7	22	Тамаша, Паўла	Філіпа, Фёдара
Ч	8	23	Міжнародны дзень жанчын	Іана, Эразма
П	9	24	Францішкі, Кацярыны	Тараса
С	10	25	Цыпрыяна, Марцэля	Парфіра, Севасціяна
Н	11	26	Канстанціна, Людаслава	
П	12	27	Бернарда, Грыгорыя	Пракопа, Ііта
А	13	28	Важэны, Крысціны	Васілія, Марыны
С	14	1	Ляона, Матыльды	Антаніны, Яўдокіі
Ч	15	2	Клеменса, Людвікі	Фядота, Арсенія
П	16	3	Гіляра, Ізабелы	Яўтропія, Кляоніка
С	17	4	Гертруды, Збігнева	Паўла, Юльяны, Якава
Н	18	5	Эдварда, Цырыля	Ірайды, Марка
П	19	6	Юзэфа, Багдана	Канстанціна, Аркадзія
А	20	7	Еўфеміі, Клаўдзіі	Васілія, Яўгенія
С	21	8	Бенядзікта, Любаміра	Феафілакта, Феадарыта
Ч	22	9	Кацярыны, Багуслава	40 мучанікаў
П	23	10	Пелагіі, Фелікса	Віктара, Леаніда
С	24	11	Марка, Габрыеля	Сафронія, Георгія
Н	25	12	Благавешчанне	Сымона, Грыгорыя
П	26	13	Тодара	Нікіфара, Цяренція
А	27	14	Яна, Лідзіі, Эрнеста	Бенядзікта, Расціслава
С	28	15	Анелі, Сыкстуса	Аляксандра, Нікандра
Ч	29	16	Яўстахія, Віктарына	Серапіёна, Трафіма
П	30	17	Амеліі, Квірына	Аляксея, Макара
С	31	18	Бальбіны, Карнеліі	Кірыла, Трафіма

415 гадоў таму назад

23.4.1564 нар. У. Шэкспір, англійскі драматург і паэт. Пакінуш нейміручую творчую спадчыну: 37 п'ес, 154 санеты і некалькі паэм. П'есы Ш. трывала ўвайшлі ў рэпертуар сусветнага тэатра. Паводле твораў Ш., пісалі музыку Г. Берліёз, Дж. Вердзі, Ш. Гуно, А. Дворжак, Ф. Мендэльсон, Дж. Расіні, Р. Шуман, Р. Штраўс, П. Чайкоўскі, Дз. Шастаковіч і інш. Пам. 23.4.1616.

365 гадоў таму назад

7.4.1614 пам. Эль Грэка (сапр. Даменіка Тэатакопулі), іспанскі жывапісец, адзін з выдатнейшых прадстаўнікоў маньєрызму. Грэк па паходжанні. Наватарства Эль Г. ацянілі толькі ў ХХ ст.

170 гадоў таму назад

1.4.1809 нар. М. Гоголь, рускі пісьменнік. Самы значны твор „Мёртвыя душы“. Пам. 4.3.1852.

155 гадоў таму назад

19.4.1824 пам. Дж. Байран, англійскі паэт, адзін з выдатнейшых прадстаўнікоў еўрапейскага рамантызму. Творчасць Б. моцна ўплывала на развіццё сусв. літаратуры 19—20 стаг. Актыўна ўдзельнічая у руху карбанарый (1817—1823) і ў нац.-вызв. вайне ў Грэцыі (1823—1824). Пам. 19.4.1824 ад ліхаманкі ў ваенным лагеры (г. Місалунгі). Сэрца паэта пахавана ў Грэцыі, а цела на радзіме.

135 гадоў таму назад

16.4.1844 нар. А. Франс (сапр. Франсуа), французскі пісьменнік. Нобелеўская прэмія 1921. З 1921 чл. ФКП. Пам. 13.10.1924.

130 гадоў таму назад

3.4.1849 пам. Ю. Славацкі,поль-

скі паэт і драматург. Выдатны рабмантык. Пахаваны ў Вавелі.

90 гадоў таму назад

16.4.1889 нар. Ч. Чаплін, амерыканскі кінарэжысёр, акцёр, сцэнарыст, прадзюсер. Стварыў вядомую кінамаску „маленьлага чалавека“, адзіноката і безабароннага. Зрабіў вялікі ўплыў на фарміраванне і развіццё сусв. кінематографіі. Пам. 25.12.1977.

80 гадоў таму назад

26.4.1899 нар. І. Гурскі, беларускі пісьменнік.

75 гадоў таму назад

6.4.1904 нар. М. Хведаровіч (сапр. Чарнушэвіч), беларускі паэт.

60 гадоў таму назад

13.4.1919 была абвешчана Баварская Савецкая Рэспубліка. Існавала 32 дні.

30 гадоў таму назад

4.4.1949 утв. Арганізацыя паўночнаатлантычнага дагавору (НАТО), замкнёны агрэсіўны венна-палітычны саюз, накіраваны супраць сацыялістычных краін.

7.4.1949 Сейм прыняў закон аб ліквідацыі непісьменнасці.

7.4.1949 Сейм прыняў закон аб ахове прыроды. Была пакліканы Дзяржаўная рада аховы прыроды.

25 гадоў таму назад

10.4.1954 пам. А. Люм'ер, французскі хімік, які супольна са сваім братам Луі вынайшоў кінематограф (1895).

20 гадоў таму назад

25.4.1959 у Гданьскай суднаферфі быў спущчаны на ваду першы траўлер-рыбазавод.

10 гадоў таму назад

28.4.1969 было створана Таварыства распраўсюджвання свецкай культуры (ТККСъ).

4 IV 1945 Вызваленне Венгрыі • 4 IV 1872 Пам. С. Манюшка • 6 IV 1483 Нар. Рафаэль • 12 IV 1961 Касмічныя палёт Ю. Гагарына • 14 IV 1930 Пам. У. Маякоўскі • 18 IV 1955 Пам. А. Эйнштейн • 21 IV 1945 Надпіс. пагадненне аб польска-савецкім супрацоўніцтве • 22 IV 1870 Нар. У. Ленін • 23 IV 1616 Пам. У. Шэкспір • 23 IV 1886 Нар. З. Бядуля

КРАСАВІК

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
H	1	19	Гражыны, Тадоры	Дар'і, Інакенція
П	2	20	Францішка, Уладзіслава	Сяргея, Іана
А	3	21	Панкраца, Рышарда	Якава, Кірыла
С	4	22	Ізідара, Вацлава	Васілія, Ісакія
Ч	5	23	Ірэны, Вінцэнта	Нікана, Лідзіі
П	6	24	Целестына, Вільгельма	Захара, Арцемія
С	7	25	Даната, Руфіна	Благавешчанне Пр. Д. М.
H	8	26	Вербніца	Аллы, Ларысы, Ірынэя
П	9	27	Mai, Дзімітрыя	Іана Лесвічніка
А	10	28	Міхала, Макара	Іларыёна, Сцяпана
С	11	29	Лянона, Філіпа	Марка, Кірыла
Ч	12	30	Юльюша, Віктара	Кесара, Захара
П	13	31	Пшэмислава	Іпакія, Апалонія
С	14	1	Юстыны, Валер'яна	Марыі, Геронція
H	15	2	Вялікдзень	Вербніца
P	16	3	Вялікдзень	Мікіты, Нектарыя
A	17	4	Рудольфа, Роберта	Іосіфа, Георгія
C	18	5	Апалонія, Аліцы	Хвядоры, Платона
Ч	19	6	Адольфа, Тымона	Платаніды, Грыгорыя
П	20	7	Агнешкі, Чэслава	Георгія, Даніела
C	21	8	Анзельма, Фелікса	Ірадзівона, Руфа
H	22	9	Ллона, Лукаша	Вялікдзень
P	23	10	Ежага, Войцеха	Вялікдзень
A	24	11	Фідэліса, Грыгорыя	Радаўніца
C	25	12	Марка, Яраслава	Васілія, Афанасій
Ч	26	13	Мажэны, Марцэліны	Артамона, Крыскента
П	27	14	Зыгы, Тэафіля	Марціна, Антона
C	28	15	Паўла, Валерыі	Мсціслава, Анастасій
H	29	16	Пятар, Роберта	Ірыны, Ніны, Галіны
P	30	17	Мар'яна, Кацярыны	Сымона, Адрыйана

510 гадоў таму назад

3.5.1469 нар. Н. Макіявељі, італьянскі мысліцель, дзярж. дзеяч, пісьменнік. Барацьбу паміж багатымі і беднымі, заснаваную на наўпшці і ахове ўласнасці, лічыў рухальны сілай грамадскага пра-грэсу. Можна ўжываша любыя сродкі: хітрасць, падман, забойства. Палітыка павінна быць поўнасцю вызвалена ад маралі. Пам. 22.6.1527.

460 гадоў таму назад

2.5.1519 пам. Леанарда да Вінчы, італьянскі жывапісец, скульптар, архітэктар, інжынер, вучоны. Заснавальнік мастацтва Высокага Адраджэння. Найвышэйшае дасягненне — „Джаконда“ (партрэт Моны Лізы, каля 1503) і фрэск „Тайная вячэра“ (1495—1497).

180 гадоў таму назад

20.5.1799 нар. А. Бальзак, французскі пісьменнік, выдатны прадстаўнік крытычнага реалізму. Тытан працы. Задумаў аўяднаць свае творы ў цыкл „Чалавечая камедыя“. З 143 задуманых раманаў Б. напісаў 97. Пам. 18.8.1850.

170 гадоў таму назад

31.5.1809 пам. І. Гайдн (нар. 31.3.1732), аўстрыйскі кампазітар. Стваральнік класічных тыпаў сімфоніі, квартэта, фп. санаты. Спадчына: 30 опер, 104 сімфоніі, 83 квартэты, 52 фп. і 8 скрыпачных санат.

160 гадоў таму назад

5.5.1819 нар. С. Манюшка, польскі кампазітар. Стваральнік нац. класіч. оперы, класік польскай вак. ліркі. Найбольш папулярная са стальных опер М. „Галька“. Стварэнне першых опер М. звязана з Беларуссю. Вытокі музычнай мовы М. у польскім і беларускім фальклоры. Пам. 4.6.1872.

31.5.1819 нар. У. Уітмен, амерыканскі паэт. Наватарская па форме і зместу паэзія У., цесна звязаная з індзейскім фальклорам, побіць вялікі ўплыв на сусв. паэзію. Пам. 26.3.1892.

135 гадоў таму назад

24.5.1844 С. Морзе перадаў першую ў гісторыі тэлеграму (з Вашынгтона ў Балтымар).

90 гадоў таму назад

10.5.1889 пам. М. Салтыкоў-Шчадрын (нар. 27.1.1826), рускі пісьменнік — сатырык, рэвалюцыйны дэмакрат. Творчасць С.-Ш. — новы этап у развіціі крыт. реалізму ў рускай літаратуры.

75 гадоў таму назад

6.5.1904 нар. П. Трус, беларускі паэт. Ліркі. Пам. 30.8.1929.

24.5.1904 нар. А. Русак, беларускі паэт. Многія вершы Р. сталі шырока вядомымі песнямі: „Бывайце здаровы“, „Бульба“, „Лясная песня“, „Толькі з табою“, „Не шукай“ і інш.

21.5.1904 у Парыжы зацверджаны Міжнародны футбольны саюз (ФІФА).

65 гадоў таму назад

27.5.1914 нар. А. Бялевіч, беларускі паэт. Песенна-нар. інтанациі, традыцыйна-фальклорная вобразнасць — характэрныя рысы паэзіі Б.

35 гадоў таму назад

5.5.1944 пры камандаванні Польскай Арміі ў СССР пачаў дзеяньніцаць Польскі партызанскі штаб.

18.5.1944 салдаты 2 Польскага корпусу ўзялі Монтэ Касіна. Корпус страціў 860 чал. забітымі, 2822 параненымі і 101 загінуўшымі без вестак.

30 гадоў таму назад

13.5.1949 было створана Таварыства сяброў дзеяцей (ТПД).

4 V 1846 Нар. Г. Сянкевіч • 5 V 1818 Нар. К. Маркс • 5 V 1819 Нар. С. Манюшка • 8 V 1945 Капітуляцыя гітлерайскай Германіі • 7 V 1833 Нар. І. Брамс • 9 V 1945 Вызваленне Чехаславакіі • 14 V 1943 Утварэнне ў СССР І Дыўізіі імя Касцюшкі • 19 V 1912 Нар. Б. Прус • 22 V 1813 Нар. В. Вагнер • 23 V 1842 Нар. М. Канапніцкая

МАЙ

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
A	1	18	Свята Прапы	Свята Прапы
C	2	19	Анастаза, Зыгмунта	Іана, Антонія
Ч	3	20	Марыі, Антаніны	Гаўрыла, Анастасія
П	4	21	Монікі, Фларыяна	Фёдара, Сакрата
С	5	22	Ірэны, Вальдемара	Віталія, Клімента
Н	9	23	Яна, Юдиты	Георгія Пабеданосца
P	7	24	Людмілы, Гізелі	Фамы, Саввы
A	8	25	Віктара, Станіслава	Марка, Сільвестра
C	9	26	Дзень Перамогі	Дзень Перамогі
Ч	10	27	Ізідара, Антаніны	Сымона, Сцяпана
П	11	28	Францішка, Ігі	Віталія, Кірыла
С	12	29	Дамініка, Панкраца	Арцемія, Фядота
H	13	30	Роберта, Серваза	Якава, Васілія, Даната
P	14	1	Дабяслава, Баніфациа	Тамары, Макара
A	15	2	Зоф'і, Надзеі	Барыса, Глеба
C	16	3	Андрэя, Венчыслава	Пралавенне.
Ч	17	4	Славаміра, Пасхаліса	Сільвана, Пелагеі
P	18	5	Фелікса, Аляксандры	Ірыны, Адрыяна
C	19	6	Пятра, Мікалая	Іова, Дзіянісія
H	20	7	Базыля, Бернардзіна	Акакія, Ніла
P	21	8	Віктара, Крыспіна	Іана, Арсенія, Пімена
A	22	9	Галены, Юліі	<i>Мікалая</i>
C	23	10	Міхала, Івоны	Сымона, Таісії
Ч	24	11	Іаны, Зузанны	Мяфодзія, Кірыла
P	25	12	Урбана, Грыгорыя	Германа, Ермагена
C	26	13	Дзень Маці. Філіпа	Дзень Маці. Аляксандра
H	27	14	Яна, Юлія	Ісідара, Максіма
P	28	15	Аўгусціна, Яраміра	Пахомія, Iсаі
A	29	16	Магдалены, Тэадозіі	Аляксандры, Музы
C	30	17	Фелікса, Фердынанда	Сцяпана, Еўфрасініі
Ч	31	18	Анелі, Петранелі	Вазнясенне Гасп.

385 гадоў таму назад

15.6.1594 нар. Н. Пусэн, французскі жывапісец. Пачынальнік і найбуйнейшыя праdstаўнік класіцызму ў ёўрапейскім жывапісе 17 ст. Пам. 19.11.1665.

180 гадоў таму назад

6.6.1799 нар. А. Пушкін, рускі пісьменнік, пачынальнік новай рускай літаратуры. Абараняў права мастака на незалежнасць ад поглядаў адкуванай „чорні”, абвішчай ідзюю служжэння народу — быць „рэхам рус. народа”, яго „непадкупным голосам”. Найб. значны і самы задушэўны твор П. — раман у вершах „Яўген Ане-гін” (1823—1831). Пам. 10.2.1837 (смяротна паранены Дантэсам на дуэлі).

175 гадоў таму назад

1.6.1804 нар. М. Глінка, рускі кампазітар. Заснавальнік рускай музычнай класікі. Опера Г. „Іван Сусанін” (прем'ера 9.12.1836) была новай з'явай у сусв. оперным мастацтве. Пам. 15.2.1857.

145 гадоў таму назад

19.6.1834 нар. Э. Дэга, французскі жывапісец. Лепшыя работы Д. („Абсент”, „Прасавальщицы”) вызначаюцца высокай тэхнікай і вастрыгнёй характарыстык. Пам. 26.9.1917.

115 гадоў таму назад

17.6.1864 нар. А. Шахматоў, рускі мовазнавец. Аўтар прац у галіне мовазнавства, літаратуразнавства, гісторыі ўсх. славян.

65 гадоў таму назад

28.6.1914 серб Т. Прыйнцін забіў у Сараеве наследніка аўстра-венг. трону эрц-герцага Франца Фердынанда і яго жонку. Так узімкала зачэпка для ваеных дзеянняў I сусветнай вайны.

60 гадоў таму назад

28.6.1919 быў падпісаны Версаль-

скі мірны дагавор, які афіцыйна закончыў I-ю сусв. вайну. Складаўся з 440 артыкулаў і аднаго пратакола. Абавязковая вайск. служба ў Германіі адменьвалася. Армія не магла перавышаць 100 тыс. чал.-добраахвотнікаў. Ген. штаб распускаўся. Але ваен.-эканам. патэнцыял Германіі быў толькі абмежаваны. Ваен. манаполі захавалі свае асн. пазыцыі. Рэакц. сілы Германіі адразу пасля падпісання дагавору пачалі рыхтаваць новую агресію.

55 гадоў таму назад

19.6.1924 нар. В. Быкаў, беларускі пісьменнік. Апошняя вайна — гал. тэма творчасці Б. Творы Б. перакладзены на многія мовы.

35 гадоў таму назад

6.6.1944 у Нармандыі высадзіліся саюзнікі. Адна з большых апераций II сусв. вайны. Саюзныя арміі перапраўляліся цераз Ла-Манш на каля 4000 суднах. У першы дзень было перапраўлены ў Францыю каля 200 тыс. войска.

23.6.1944 пачалася Беларуская аперация, адна з найважнейшых стратэгічных наступальных апераций Чырв. Арміі ў Вял. Айч. вайну. З 97 дывізій і 13 брыгад праціўніка, што дзейнічалі ў баях на бел. зямлі, 30 дывізій было поўнасцю знішчана, астатнія страцілі да 70% асабовага складу і баявой тэхнікі. З 23.6. да 23.7. у ходзе наступлення сав. войск было забіта і захоплена ў палон больш як паўмільёна чалавек. Салдаты і афіцэрары, у т.л. узяты ў палон 22 генералы.

25 гадоў таму назад

27.6.1954 пушчана ў СССР (Обнінск) першая ў свеце атамная электрастанцыя.

6 VI 1530 Нар. Я. Каханоўскі • 6 VI 1875 Нар. Г. Ман • 15 VI 1843 Нар. Э. Грыг • 16 VI 1942 Пацыфікацыя Райска • 18 VI 1936 Нар. М. Горкі • 22 VI 1941 Нападзенне гітлераўскай Германіі на СССР • 24 VI 1838 Нар. Я. Матэйка • 24 VI 1900 Нар. К. Чорны • 25 VI 1905 Нар. П. Броўка • 28 VI 1942 Нар. Я. Купала

ЧЭРВЕНЬ

Дзень	Новы стиль	Стары стиль	Святы, імяніны	
П С Н	1 2 3	19 20 21	Дзень Дзіцяці. Якуба Марыянны, Эразма Лешка, Клатыльды	Дзень Дзіцяці. Карніла Аляксея, Доўманта Канстанціна, Галены
П А С Ч П С Н	4 5 6 7 8 9 10	22 23 24 25 26 27 28	Кароля, Францішка Вальтера, Баніфаци Паўліны, Норберта Роберта, Вяслава Медарда, Максіма Пелагеі, Феліцыяна Багуміла, Малгажаты	Васіліска, Іана Еўфрасініі, Ляонція Сымона, Сцяпана Іана, Ферапонта Ялены, Георгія Ніла, Фядоры Пяцідзесятіца. Тройца
П А С Ч П С Н	11 12 13 14 15 16 17	29 30 31 Боже Цела 2 3 4	Фелікса, Радаміра Яна, Ануфрыйя Люцыяна, Антона Віта, Ялянты Аліны, Юстыны Лаўры, Адольфа	Дзень Св. Духа Рамана, Якава Ерма, Ермія Валерыяна, Дзянісія Нікіфара Лукіяна, Паўлы Мітрафана, Засімы
П А С Ч П С Н	18 19 20 21 22 23 24	5 6 7 8 9 10 11	Марка, Эльжбеты Герваза, Пратаза Богны, Флёрантыны Аліцыі, Алейза Паўліна, Флавія Ванды, Зенона Яна	Канстанціна, Ігара Фёклы, Сасанны, Валерыі Фядота, Клаўдзія Фёдара, Яфрэма Мары, Марфы Цімафея, Антаніны Варфаламея, Варнавы
П А С Ч П С	25 26 27 28 29 30	12 13 14 15 16 17	Луцкі, Вільгельма Паўла, Яна Марыі, Уладзіслава Ляона, Грэнэя Пятра, Паўла Эміліі, Люцыны	Ануфрыйя, Анны Акуліны, Іана Мяфодзія, Мсцілава Амоса, Грыгорыя Ціхана, Яўтропія Мануила, Савела

675 гадоў таму назад

20.7.1304 нар. Ф. Петрапка, італьянскі паэт, вучоны-гуманіст эпохі Адраджэння. Вяршыня творчасці — „Кніга песенъ“. Лірыка П. зрабіла вял. уплыў на развіццё еўрап. паэзіі. Памёр 19.7.1374.

470 гадоў таму назад

10.7.1509 нар. Ж. Кальвін, дзеяч Рэфармацыі. У 1533 адкрокся ад каталіцкай царквы, стварыў першую ашибыну паслядоўнікаў сваіх ідэй.

410 гадоў таму назад

1.7.1569 зацверджана Люблінская унія. Абяднанне Вял. кн. Літоўскага з Польшчай у федэратыўную дзяржаву — Рэч Паспалітую.

270 гадоў таму назад

8.7.1709 адбылася Палтаўская бітва. Шведы страйці 9234 чал. забітымі і больш за 18 тыс. палоннымі, рускія — 1845 чал. забітымі, 3290 параненымі. Пералом у Паўночнай вайне на карысць Расіі.

190 гадоў таму назад

14.7.1789 народныя масы Парыжа штурмам авалодалі каралеўскай турмой Бастиліі. Гэта быў пачатак Вялікай французскай рэвалюцыі. Трыўала яна да 27.7. (9 тэрмідора) 1794. В.Ф.Р. зрабіла велізарны ўплыў на далейшую гісторыю не толькі Францыі, а і многіх інш. краін.

175 гадоў таму назад

1.7.1804 нар. Жорж Санд (сапр. Аўрора Дзюпен), французская пісьменніца-рамантык. Выступала за раўнаправе жанчын у сям'і. Зблізілася з сацыялістамі-утопістамі. Пам. 8.6.1876.

90 гадоў таму назад

14.7.1889 адкрыўся ў Парыжы Міжнародны сацыялістычны кангрэс, які ўстанавіў 1 мая Днём адраджэння Польшчы

міжнароднай салідарнасці працоўных мас.

85 гадоў таму назад

13.7.1894 нар. І. Бабель, рускі пісьменнік. Майстар кароткай наўэлы. Імкнуўся не расказаць аб чалавеку, а паказаць яго. Пам. 17.3.1941.

80 гадоў таму назад

21.7.1899 нар. Э. Хемінгуэй, амерыканскі пісьменнік. Бескампромісны рэалізм, глыбокі падтекст, майстэрскае валоданне маст. дэталлю. Нобелеўская прэмія 1954. Пам. 2.7.1961.

75 гадоў таму назад

12.7.1904 нар. П. Нэруда (сапр. Рээс Басуальта), чылійскі паэт. Пазіція Н. уласцівая глыбокая філософіянасць і лірызм, спалучэнне наватарства паэт. формы з вернасцю нац. традыцыям. Пам. 23.9. 1973.

15.7.1904 пам. А. Чэхаў (нар. 29.1. 1860), рускі пісьменнік. У нязначных дробяxах жыцця раскрываў глыбокі змест. Умей бачыць прыгажосць у людзей з выгляду някіх і ўбоства, што хаваліся за „культурнасцю“ і „дабрачыннасцю“. Зрабіў вялікі ўплыў на многіх пісьменнікаў свету.

45 гадоў таму назад

4.7.1934 пам. М. Складоўская-Кюры (нар. 7.11.1867), польская і французская вучоная — фізік і хімік. Адна з першых даследчыкаў радыёактыўнасці. Нобелеўская прэмія 1903, 1911.

35 гадоў таму назад

3.7.1944 быў вызвалены Мінск. 21.7.1944 быў створаны Польскі камітэт нацыянальнага вызвалення (ПКВН). Тымчасовы орган вызванай улады.

27.7.1944 быў вызвалены Беласток.

6 VII 1905 Нар. П. Глебка ☽ 7 VII 1882 Нар. Я. Купала ☽ 11 VII 1921 Дзень перамогі народнай рэвалюцыі ў Манголіі ☽ 15 VII 1410 Грунвальдская бітва ☽ 15 VII 1975 Пачаўся сумесны палёт „Саюза-19“ і „Аналона“ ☽ 15 VII 1876 Нар. Їцёта ☽ 19 VII 1893 Нар. У. Маякоўскі ☽ 22 VII 1944 Дзень адраджэння Польшчы

Даты

Дзень	Новы стыль	Стары стыйль	Святы, імяніны	
N	1	18	Галіны, Мар'яна	Ляонція, Іпація
П	2	19	Мар'і, Урбана	Іуды, Паісія
А	3	20	Яцка, Анатоля	Інны, Рыммы
С	4	21	Тодара, Інацэнта	Юльяна, Цярэнція
Ч	5	22	Караліны, Антона	Галакціёна, Юльяны
П	6	23	Луцы, Дамінікі	Агрэпіны, Арцемія
С	7	24	Цырыля, Мяфодзія	Ражджаство Іана Хр.
Н	8	25	Эльжбеты, Пракона	Фяўроніі, Леаніды
П	9	26	Зенона, Веранікі	Давіда, Дзіянісія
А	10	27	Філіпа, Амеліі	Іанны, Георгія
С	11	28	Ольгі, Пелагеі	Сяргея, Германа
Ч	12	29	Яна, Гвалберта	Пятра, Паўла
П	13	30	Эрнеста, Малгажаты	12 апосталаў
С	14	1	Марцэліна, Банавентура	Кузьмы, Дзяміна
Н	15	2	Генрыка, Уладзіміра	Фоція, Ювеналія
П	16	3	Марыі, Еўстахія	Анатолія, Аляксандра
А	17	4	Багдана, Аляксея	Андрэя
С	18	5	Камілля, Шымана	Афанасія, Сяргея
Ч	19	6	Вадзіслава, Вінцэнта	Юльяны, Валянціна
П	20	7	Чэслава, Гераніма	Фамы, Евангела
С	21	8	Андрэя, Даніїла	Пракопа, Феафіла
Н	22	9	Свята Адраджэння	Свята Адраджэння
П	23	10	Богны, Апалінара	Антона, Апалонія
А	24	11	Крысціны, Кінгі	Ольгі, Яўфіміі
С	25	12	Якуба, Кішыштрафа	Міхайла, Арсенія
Ч	26	13	Анны, Гражыны	Гаўрыла, Сцяпана
П	27	14	Юліі, Наталіі	Юста, Анісіма
С	28	15	Віктара, Інацэнта	Уладзіміра, Юліты
Н	29	16	Алафа, Марты	Аляўціны, Юлій
П	30	17	Юліты, Людмілы	Марыны, Веранікі
А	31	18	Ігнація, Любаміра	Емяльяна, Якінфа

235 гадоў таму назад

1.8.1744 нар. Ж. Б. Ламарк, французскі прыродазнавец і мысліцель, які ўпершыню распрацаў цэласную тэорыю эвалюцыі — ная развіцця жывога свету. Пам. 18.12.1829.

230 гадоў таму назад

28.8.1749 нар. І. В. Гётз, нямецкі паэт і мысліцель. Асн. твор — трагедыя ў вершах „Фауст“ (імкненні і пошуку эпохі). Г. зрабіў вял. уплыў на развіццё наям і сусв. літаратуры і перадавой думкі. Пам. 22.3.1832.

160 гадоў таму назад

19.8.1819 пам. Дж. Уат (нар. 19.1.1736), англійскі вынаходнік. Праваў над удасканаленнем паровых машын. Ад імя У. паходзіць назва адзінкі вымярэння магутнасці ў сістэме СІ — ват.

135 гадоў таму назад

5.8.1844 нар. І. Рэпін, рускі жывапісец. Выдатны прадстаўнік рус. мастацтва 2-й пал. 19 ст. Майстар маляонка. Найболей вядомыя па-лотны — „Бурлакі на Волзе“, „Хрэсны ход у Курскай губерні“, „Іван Грозны і сын яго Іван“. Пам. 29.9.1930.

65 гадоў таму назад

1.8.1914 Германія абыясціла вайну Расіі, 3.8. — Францыі. 2.8. герм. войскі акупіравалі Люксембург, 4.8. уварваліся ў нейтральную Бельгію. Пад выглядам абароны апошній Вялікабрытанія 4.8. абыясціла вайну Германіі. У жн. на баку Антанты выступіла Японія, у жн. у кастр. у падтрымку Германіі — Турцыя. Ваен. дзеянні пашыраліся. У вайне ўдзельнічалі 33 краіны ўсіх кантынентаў. У гэтай вайне не было забіта і памерла ад ран каля 10 млн. чал., ранена больш за 20 млн., памерла ад эпідэміі каля 10 млн. чал.

15.8.1914 праз Панамскі канал перайшло першае судна (афіцыйна канал адкрыты 12.6.1920). Даўж. К. 81,6 км, шыр. па дне 91,5 м, па паверхні 150 м, глыбіня 18,5 м (на шлюзах 12,5 м).

35 гадоў таму назад

1.8.1944 пачалося Варшаўскае паўстанне. У ваен. адносінах В. П. было драянна падрыхтавана. Паўстанцы не змаглі выкарыстоўць фактар нечаканасці і праз два дні наступальных баёў перайшлі да абароны. Нягледзячы на геральдичныя змаганні паўстанцаў, сілы былі няроўныя. Немцы пачалі планамерна знішчаць горад. Страты палякаў: забітымі каля 15 тыс. паўстанцаў, раненымі 6 тыс., заўгніўшымі без вестак каля 6 тыс., каля 16 тыс. трапіла ў палон. Страты немцаў: каля 2 тыс. забітымі, каля 9 тыс. раненымі. Сярод цывільнага насельніцтва загінула звыш 180 тыс. чалавек. Каля 500 тыс. жыхараў Варшавы гітлераўцы выгналі з горада. Горад быў амаль пойнасцю зруйнаваны. П. працягвалася 63 дні.

9.8.1944 пачалася бітва I бранетанкавай брыгады імя Герояў Вестэрплята пад Студзянкамі (да 18.8.).

23.8.1944 — баявое хрышчэнне I-га палка знішчальнай авіяцыі „Варшава“ (пад Варкай). Нараджэнне Польскай народнай авіяцыі.

28.8.1944 у Беластоку сфармівалася Ваяводская рада нарадоў-вай.

30 гадоў таму назад

4.8.1949 быў здадзены ў эксплуатацыю першы грузавік „Стар 20“, сканструяваны і выпрадукаваны ў краіне.

6 VIII 1945 Атамная бомба знішчыла Хірасіму • 15 VIII 1945 Вызваленне Капсі • 23 VIII 1917 Нар. П. Панчанка • 23 VIII 1944 Вызваленне Румыніі • 29 VIII 1918 Дэкрэт Савета народных камісараў аб праве польскага народа на незалежнасць

ЖИЗНІ ВІДЕНИ

Дзень	Новы стыйль	Стары стыйль	Святы, імяніны
С	1	19	Пятра, Юстина
Ч	2	20	Карыны, Густава
П	3	21	Лідзій, Аўгусціны
С	4	22	Дамініка, Пратаза
Н	5	23	Мары, Станіславы
П	6	24	Славы, Якуба
А	7	25	Дароты, Каэтана
С	8	26	Цыпрыяна, Емельяна
Ч	9	27	Рамана, Рамуальда
П	10	28	Барыса, Філамены
С	11	29	Зузанны, Літгі
Н	12	30	Клары, Леха
П	13	31	Дзіяны, Гіпаліта
А	14	1	Альфрэда, Эўзебія
С	15	2	Успенне Н. М. П.
Ч	16	3	Роха
П	17	4	Яцка, Мірона
С	18	5	Ілёны, Браніслава
Н	19	6	Юльяна, Балыслава
П	20	7	Бернарда, Сабяслава
А	21	8	Іанны, Францішкі
С	22	9	Цэзара, Тыматеуша
Ч	23	10	Філіпа, Апалінара
П	24	11	Ежага, Бартламея
С	25	12	Луізы, Людвіка
Н	26	13	Мары, Зефірыны
П	27	14	Юзэфа, Калясанта
А	28	15	Аўгусціны, Вышаміра
С	29	16	Яна, Сабіны
Ч	30	17	Ружы, Шчонснага
П	31	18	Багдана, Раймунда

170 гадоў таму назад

4.9.1809 нар. Ю. Славацкі, польскі паэт, драматург. Шматраннасць і жанравае багацце. Выдатны прадстаўнік рэвалюцыйнага рамантызму.

130 гадоў таму назад

26.9.1849 нар. І. Паўлаў, савецкі фізіёлаг, стваральнік вучэння пра вышэйшую нервовую дзеянасць. Нобелеўская прэмія 1904. Пам. 27.2. 1936.

115 гадоў таму назад

28.9.1864 у Лондане на міжнар. мітынгу прадстаўнікоў англ., франц., ням., італьян. і польскіх рабочых з удзелам К. Маркса быў заснаваны Першы інтэрнацыянал (Міжнароднае Таварыства Рабочых).

85 гадоў таму назад

13.9.1894 нар. Ю. Тувім, польскі паэт. Адзін з найвыдатнейшых польскіх паэтаў XX ст. Пам. 27.12. 1953.

75 гадоў таму назад

19.9.1904 нар. П. Фіндер, дзеяч польскага рабочага руху. Адзін з заснавальнікаў ППР, з ліст. 1942 ген. сакратар. 14.11.1943 арыштаваны гестапа, расстрэляны ў Варшаўскай турме (26.7.1944).

29.9.1904 нар. М. Астроўскі, рускі пісьменнік. Паралізаваны і сліпны напісаў сусветнавядомы раман „Як гартаўвалася сталль“. Пам. 22.12. 1936.

60 гадоў таму назад

5.9.1919 загінуў у бое з белагвар-

дзейцамі легендарны герой грамадзянскай вайны Васіль Чапаеў.

7.9.1919 нар. А. Асіпенка, беларускі пісьменнік.

18.9.1919 нар. Янак Красіцкі, дзеяч польскага маладёжнага руху. У сак. 1943 узнічалі 3ВМ. Загінуў 2.9.1943.

50 гадоў таму назад

12.9.1929 нар. М. Матукоўскі, беларускі драматург.

40 гадоў таму назад

1.9.1939 раніцай войскі фашистыкай Германіі ўварваліся ў Польшчу. 57 дывізій, у т.л. 6 танкавых і 8 матарываальных і 2 брыгады (больш за 1,5 млн. чал., больш за 2500 танкаў) пры падтрымцы 2000 самалётаў. Польшча змагла проціставіць ворагу толькі 25 дывізій (да 800 тыс. чал., калі 400 самалётаў, крыху больш як 600 танкаў). Пачалася другая сусветная вайна.

7.9.1939 паў „Вэстэрплятэ“.

8.9.1939 немцы штурмуюць Варшаву. Гераічная абарона сталіцы працягваецца аж да 27 верасня.

35 гадоў таму назад

6.9.1944 ПКВН абнародаваў дэкрэт аб зямельнай рэформе. Зямлю атрымала звыш мільёна сялянскіх сем'яў.

20 гадоў таму назад

3.9.1959 у Варшаве адбыўся I з'езд Саюза сельскагаспадарчых гурткоў.

13.9.1959 на Месяцы прылуніўся першы зямны аб'ект — „Луннік 2“.

2 IX 1945 Абвяшчэнне Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам • 2 IX 1945 Кацітуляцыя Йaponіі • 9 IX 1828 Нар. Л. Талстой • 15 IX 1946 Балгарыя абвешчана народнай рэспублікай • 17 IX 1912 Нар. М. Танк • 24 IX 1856 Нар. Л. Варынскі • 27 IX 1903 Нар. В. Харужая • 28 IX 1573 Нар. Мікель-анджэла

ВЕРАСЕНЬ

Дзень	Новы стыль	Стары стыйль	Святы, імяніны	
С Н	1 2	19 20	Ідзія, Браніславы Сцяпана, Юльяна	Андрэя, Фёклы Самула, Савіра
П А С Ч П С Н	3 4 5 6 7 8 9	21 22 23 24 25 26 27	Ізабелы, Шымана Разаліі, Лільяны Дароты, Ваўжынца Беаты, Яўгенія Рэгіны, Мельхіёра Нар. Н. М. П. Сейнай Пятра, Сиргея	Фадзея, Вассы Афанасія, Яўлаліі Ірынея, Калініка Арсенія, Георгія Варфаламея, Щіта Адрыяна, Наталіі Пімена, Ліверыя
П А С Ч П С Н	10 11 12 13 14 15 16	28 29 30 31 1 2 3	Лукаша, Мікалая Янка, Прота Мары, Гвідона Яўгеній, Аўрэлія Цыпрыяна, Бернарда Альбіна, Нікадзіма Эдзіты, Карнелія	Майсеха, Анны Усячэнне гл. I. Хр. Аляксандра, Даніла Кіпрыяна, Генадзія Сымона, Марфы Маманта, Іана Яўфімія, Васілісы
П А С Ч П С Н	17 18 19 20 21 22 23	4 5 6 7 8 9 10	Юстина, Францішка Ірэні, Юзэфа Януара, Каанстанцыі Філіпіны, Яўстахія Гіпаліта, Матэуша Тамаша, Маўрыцыа Тэклі, Багуслава	Вавіла, Афанасія Елісаветы, Раісы Макара, Давіда Сазонта, Айсіфара Ражедж. Пр. Багарадзіцы Якіма, Анны Клімента, Пятра
П А С Ч П С Н	24 25 26 27 28 29 30	11 12 13 14 15 16 17	Герарда, Тодара Аўрэліі, Ладыслава Юсціны, Цыпрыяна Космы, Дамяна Марка, Вацлава Міхала, Міхаліны Веры, Гераніма	Сяргея, Германа Юльяна, Фёдара Карніла, Ляонція Уздзевіжэнне Кр. Гасп. Мікіты, Сцяпана Яўфіміі, Людмілы Веры, Надзея, Любові

310 гадоў таму назад

4.10.1669 пам. Рэмбрант (нар. 15.7.1806), галандскі жывапісец. Неперайзыдзене майстэрства. Р. належаць найвышэйшыя дасягненні амаль ва ўсіх жывапісных жанрах.

295 гадоў таму назад

1.10.1684 пам. П. Карнель (нар. 6.6.1606), французскі драматург, прадстаўнік класіцызму. Абаронца абсалютнай манархii, крытыкаў дэспатызму.

165 гадоў таму назад

. 15.10.1814 нар. М. Лермантаў, рускі паэт. Лірычныя шэдэўры („Барадзіно“, „Кінджал“, „Дума“, „Паэт“, „Хмары“, „Радзіма“, „Сон“, „Прарок“) прасякнуты ўсведамленнем высокага грамадз. прызначэння мастацства. Забіты 27.7.1841 на дуэлі.

130 гадоў таму назад

17.10.1849 пам. Ф. Шапэн (нар. 1.3.1810),польскі кампазітар і піяніст, заснавальнік польскай музычнай класікі. Пісаў пераважна фартэпіянную музыку. Наватар у галіне гармоніі, мелодыкі, рымкі.

115 гадоў таму назад

14.10.1864 нар. С. Жаромскі, польскі пісьменнік. Аўтар „Бяздомных“, „Вернай ракі“, „Прадвечнія“. Пам. 20.11.1925.

90 гадоў таму назад

6.10.1889 нар. М. Дамбровская, польская пісьменніца. Асн. твор-

чае дасягненне — тэтралогія „Ночы і дні“ (1932—34). Пам. 19.5.1965.

80 гадоў таму назад

14.10.1899 нар. А. Бабарэка, беларускі пісьменнік.

70 гадоў таму назад

8.10.1909 нар. П. Ярашэвіч, старшыня Савета Міністраў ПНР.

60 гадоў таму назад

11.10.1919 у Кракаве створаны Польскі лёгкаатлетычны саюз — першы спартыўны саюз у Польшчы.

12.10.1919 быў створаны Польскі алімпійскі камітэт.

40 гадоў таму назад

2—5.10.1939 адбылася апошняя бітва вераснёўскай кампаніі (пад Коцкам).

35 гадоў таму назад

7.10.1944 створана была грамадзянская міліцыя.

20.10.1944 быў вызвалены Бялград.

30 гадоў таму назад

1.10.1949 была абвешчана Кітайская Народная Рэспубліка.

7.10.1949 была абвешчана Германская Дэмакратычная Рэспубліка.

25.10.1949 са шчэцінскага порту выйшаў у першы рэйс „Солдэк“, першое судна, якое поўнасцю было пабудавана ў краіне.

4 X 1957 Запуск першага спутніка • 10 X 1813 Нар. Дж. Вердзі • 12 X 1492 Адкрыццё Амерыкі • 12 X 1943 Бітва пад Леніна • 15 X 1817 Пам. Т. Кацюшча • 24 X 1945 Утворэнне Арганізацыі Аб'яднаных Нацый

КАСТРЫЧНІК

10.03.2010

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
П А С Ч П С Н	1 2 3 4 5 6 7	18 19 20 21 22 23 24	Дануты, Рэмігіюша Тэафіля, Дзіяніза Тэрэсы, Герарда Разаліі, Францішка Пляцыда, Апалінара Артура, Брунона Марыя, Марка	Зоф'і, Ірыны, Арыйядны Фёдара, Канстанціна Міхайла, Алега Канрада, Андрэя Іоны, Фокі Ірайды, Пятра Фёклы, Уладзіслава
П А С Ч П С Н	8 9 10 11 12 13 14	25 26 27 28 29 30 1	Брыгіды, Пелагеі Людвіка, Дзіяніза Паўліны, Францішка Эміля, Альданы Дзень Войска Польскага Тэафіля, Эдварда Дзень Настаўніка	Еўфрасіній, Сяргея Іана, Яфрэма Марка, Ігната Вечаслава, Харытона Дзень Войска Польскага Грыгорыя, Міхайла Пакрова Пр. Багародз.
П А С Ч П С Н	15 16 17 18 19 20 21	2 3 4 5 6 7 8	Тэрэсы, Ядвігі Гаўла, Амбражэя Віктара, Малгажаты Юльяна, Лукаша Пятра, Земавіта Ірэны, Клеапатры Уршулі, Гіляра	Андрэя, Анны Дзяніса, Іана Ерафея, Веранікі Пятра, Аляксея Фамы Сяргея, Юльяна Пелагеі, Таісіі
П А С Ч П С Н	22 23 24 25 26 27 28	9 10 11 12 13 14 15	Філіпа, Пшыбыслава Тодара, Севярына Рафала, Марціна Інгі, Крыспіна Луціяна, Эварыста Івоны, Сабіны Шымана, Тадэуша	Якава, Андроніка Яўлампія, Васіяна Філіпа, Зінаіды Кузьмы, Марціна Карпа, Веніяміна Параксевы, Мікалая Лук'яна, Яўфімія
П А С	29 30 31	16 17 18	Эўзебій, Віялеты Зенобій, Пшэмислава Урбана, Сатурніна	Лонгіна Андрэя, Ляонція Луکі, Іосіфа

285 гадоў таму назад

21.11.1694 нар. Вальтер (Сапр. Франсуа Мары Ару), французскі пісьменнік, публіцыст і філософ, адзін з прадстаўнікоў французскага Асветніцтва. Паліт. ідэалам В. была канстытуцыйная манархія на чале з асвежаным манархам. За вольнадумства двойчы быў зняволены і пасаджаны ў Бастылію. Пам. 30.5.1778.

220 гадоў таму назад

10.11.1759 нар. Ф. Шылер, німецкі паэт, драматург і тэарэтык мастацтва. Развіваючы ідэі Асветніцтва, падкрэсліваў выхаваўчую ролю мастацтва. Сябраваў з І. Гёте. Пам. 9.5.1805.

110 гадоў таму назад

17.11.1869 быў адкрыты Суэцкі канал. Работы вяліся (з 1859) уручную. Ад цяжкай працы загінула 120 тыс. чал. Перакладзены ў самай вузкай частцы Суэцкага перашыйка. Даўж. 161 км, шыр. па дне 45—60 м, па паверхні воднага люстра 120—150 м. Глыб. на фарватэры 12,5—13 м. Праходзіць па раўнінай мясцовасці. Шлюзau не мае.

95 гадоў таму назад

10.11.1884 нар. З. Налкоўская, польская пісьменніца. Аўтар зборніка апавяданняў „Медальённы“. Пам. 17.12.1954.

80 гадоў таму назад

20.11.1899 нар. М. Клімковіч, беларускі пісьменнік. Аўтар тэксту Дзяржаўнага гімна БССР. Пам. 5.11.1954.

30.11.1899 нар. М. Лынькоў, бе-

ларускі пісьменнік. Аўтар рамана-эпапеі „Векапомныя дні“.

70 гадоў таму назад

2.11.1909 нар. М. Лужанін (сапр. А. Карапай), беларускі паэт. Аўтар кніг, вершаў і пазм. Піша таксама для дзяцей. Перакладае. Між іншым А. Міцкевіча і Сыракомлю.

55 гадоў таму назад

29.11.1924 пам. Дж. Пучыні (нар. 22.12.1858), італьянскі кампазітар. Наайбольш значны прадстаўнік верызму. Аўтар опер „Тоска“, „Чью-Чью-сан“, „Турандот“.

40 гадоў таму назад

6.11.1939 гестапа арыштавала прафесараў Ягелёнскага універсітэта.

35 гадоў таму назад

16.11.1944 пам. М. Радзевіч, польская пісьменніца. Падзеі ў яе творах у асноўным адбываюцца на Беларусі.

18.11.1944 у Любліне адкрыўся I Кантрэс прафсаюзаў (да 20.11).

21.11.1944 было заснавана Таварыства польска-савецкай дружбы (Люблін).

22.11.1944 пам. К. Чорны (сапр. Мікалай Раманоўскі), беларускі працаік, драматург, публіцыст. У творах Ч. бел. проза набыла рысы эпічнай, філасофскай сталасці.

29.11.1944 Савецкая Армія вызваліла Албанію.

30 гадоў таму назад

27.11.1949 адкрыўся аўгустынскі кантрэс сялянскага руху (да 29.11). Было створана Аўгустынанская странніцтва людовае.

3 XI 1882 Нар. Я. Колас • 7 XI 1917 Пачалася Каstryчніцкая рэвалюцыя • 13 XI 1792 Пам. Дж. Расіні • 19 XI 1797 Пам. Ф. Шуберт • 20 XI 1910 Пам. Л. Талстой • 20 XI 1925 Пам. Ст. Жаромскі • 28 XI 1820 Нар. Ф. Энгельс • 29 IX 1945 Абвешчана Федэратыўная Народная Рэспубліка Югаславія

ЛІСТАПАД

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны
Ч П С Н	1 2 3 4	19 20 21 22	Усіх Святых Багдана, Бажыдара Сільвій, Губерта Кароля, Альгерда Клеапатры, Іана Арцёма Іларыёна, Якава Казанскай іконы Б. М.
П А С Ч П С Н	5 6 7 8 9 10 11	23 24 25 26 27 28 29	Эльжбеты, Славаміра Фелікса, Леанарда Валікая Каstryчніцкая с цыплістычнай рэвалюцыяй Севярына, Віктарына Урсына, Тодара Андрэя, Людаміра Марціна, Бартламея Якава, Ігната Афанасія, Сінкліцкі Дзімітрыя, Феафіла Нестара, Марка Параскевы, Неанілы Анастасій, Анны
П А С Ч П С Н	12 13 14 15 16 17 18	30 31 1 2 3 4 5	Рэнаты, Вітальда Мікалая, Станіслава Серафіма, Ваўжынца Альберта, Леапольда Эдмунда, Гертруды Саламеі, Грыгорыя Анелі, Рамана Марка, Маркіяна Спірыдона, Нікадзіма Кузьмы, Дзямяна Афонія Іосіфа, Георгія Нікандра, Ермія Галактіёна, Грыгорыя
П А С Ч П С Н	19 20 21 22 23 24 25	6 7 8 9 10 11 12	Эльжбеты, Севярыны Фелікса, Анатоля Януша, Канрада Марка, Цэцылій Феліцыты, Клеменса Яна, Флёры Эразма, Кацырыны Аляксандры, Клаўдзій Фядота, Антонія Міхaila Анісіфара, Аляксандра Радзівона, Канстанціна Віктара, Фёдара Іана, Ніла
П А С Ч П	26 27 28 29 30	13 14 15 16 17	Канрада, Сільвестра Валерыяна, Віргінія Грыгорыя, Здзіслава Блажэя, Сатуруніна Андрэя, Маўры Іана, Нічыпара Філіпа Гурыйя, Дзімітрыя Мацвея, Сяргея Грыгорыя, Ніканна

105 гадоў таму назад

21.12.1874 нар. Бой-Жаленскі, польскі пісьменнік, публіцыст, перакладчык і крытык. Пераклады Б.-Ж. франц. класікаў склалі каля 100 тамоў т.зв. „Бібліятэki Боя“. Расстраляны гітлераўцамі 4.7.1941.

95 гадоў таму назад

17.12.1884 пам. В. Дунін-Марцінкевіч, беларускі пісьменнік, драматург і тэатр. дзеяч, стваральнік беларускага нацыянальнага тэатра. Пісаў на бел. і польскай мовах. Аўтар „Пінскай шляхты“. Першы перакладчык на бел. мову „Пана Тадэвуша“.

90 гадоў таму назад

1.12.1889 нар. В. Блюхер, савецкі ваенны дзеяч, герой грамадзянскай вайны. Маршал Савецкага Саюза, першы кавалер ордэна Чырвонага Сцяга.

75 гадоў таму назад

24.12.1904 нар. А. Дудар (сапр. Дайлідовіч), беларускі паэт. Пісаў таксама прозу. Перакладаў Пушкіна, Блока, Гётэ, Шылера, Гейнэ. Пам. 25.2.1946.

70 гадоў таму назад

27.12.1909 нар. Г. Яблонскі, старшыня Савета Дзяржавы ПНР.

65 гадоў таму назад

5.12.1914 нар. Р. Няхай, беларускі пісьменнік. Аўтар зборнікаў вершаў і аповесцей.

60 гадоў таму назад

17.12.1919 пам. А. Рэнуар (нар. 25.2.1841), французскі жывапісец.

Звязаны з імпрэсіянізмам. У творчасці захаваў пастаянную цікаўнасць да чалавека.

35 гадоў таму назад

30.12.1944 пам. Р. Радан (нар. 29.1.1866), французскі пісьменнік. Аўтар „Жан-Крыстафа“. Нобелеўская прэмія 1916 г.

30.12.1944 у Любліне адбыўся I сялянскі з'езд. Быў створаны Саюз сялянскай самадапамогі.

31.12.1944 КРН прыняла рашэнне аб стварэнні Часовага Урада Рэчы Паспалітай.

25 гадоў таму назад

5.12.1954 адбыліся першыя агульныя выбары ў рады нарадовыя ўсіх ступеняў.

19.12.1954 пам. Л. Сольскі, нестар польскай сцэны.

15 гадоў таму назад

21.12.1964 былі пушчаны першыя цэхі нафтаперапрацоўчага заводаў Ў Плоцку.

10 гадоў таму назад

2.12.1969 пам. К. Варашылаў (нар. 4.2.1881), савецкі дзяржаўны і ваенны дзеяч. Маршал Сав. Саюза. Двойчы Герой Сав. Саюза. Адзін з арганізатораў І-й Коннай арміі.

18.12.1969 пам. П. Глебка (нар. 6.7.1905), беларускі паэт. Аўтар зборнікаў вершаў. Вёў таксама работу ў галіне бел. мова- і мастацтвазнаўства, фалькларыстыкі.

2 XII 1975 Абвяшчэнне Лаоскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублікі ● 9 XII 1891 Нар. М. Багдановіч ● 15 XII 1948 Заснаванне ПАРП ● 16 XII 1770 Нар. Л. ван Бетховен ● 17 XII 1807 Нар. В. Думін-Марцінкевіч ● 24 XII 1798 Нар. А. Міцкевіч ● 30 XII 1947 Румынія абвешчана народнай рэспублікай

Дзень	Новы стыйль	Стары стыйль	Святы, імяніны	
С Н	1 2	18 19	Наталій, Элігюша Бальбіны, Паўліны	Платона, Рамана Аўдзея, Іларыёна
П А С Ч П С Н	3 4 5 6 7 8 9	20 21 22 23 24 25 26	Францішка, Ксавера Барбары Сабы, Крысціна Мікалая, Эмільяна Амбражэя, Марціна Мар'і Леакадзія, Вяслава	Грыгорыя, Анатолія Увядзенне ў храм Пр. Баг. Хілімона, Валяр'яна Аляксандра Кацярыны Кліmenta, Пятра Інаженція, Якава
П А С Ч П С Н	10 11 12 13 14 15 16	27 28 29 30 1 2 3	Юлій, Даніла Дамаза, Вальдемара Адэлайды, Аляксандра Луцыя, Атылія Альфрэда, Ізідара Цэліны, Вальдемара Альбіны, Здзіславы	Паладзія, Рамана Сцилана Парамона, Нектарыя Андрэя Наума, Філарэта Авакума, Андрэя Сафонія, Фёдара
П А С Ч П С Н	17 18 19 20 21 22 23	4 5 6 7 8 9 10	Алімпій, Лазара Грацыяна, Багуслава Урбана, Дарыуша Дамініка, Багумілы Тамаша, Севярына Зенона, Ганараты Вікторыя, Славаміры	Варвары Саввы, Захарыя Мікалай Ніла, Антонія Патапа, Анфісы Ганны Фамы, Ангеліны
П А С Ч П С Н	24 25 26 27 28 29 30	11 12 13 14 15 16 17	Адама, Евы Ражджество Хрыстова Шчэпана, Дзіяніза Яна, Максіма Тэафіліі, Цэзара Тамаша, Дамініка Сабіны, Яўгенія	Даніла, Нікана Спрыдона, Аляксандра Яўгенія, Аркадзія Калініка, Апалонія Паўла, Сцилана Агэя, Феафаніі Даніла, Азарыя
П	31	18	Сільвестра, Меланіі	Севасціяна, Зоі

- 1900 гадоў таму назад у выніку вывяржэння Везувія знішчаны былі тры рымскія гарады: Пампейя, Геркуланум і Стабія (засыпаны 7—9-метровым слоем попелу і вулкан. парод).
- 1300 гадоў таму назад хан балгараў Аспарух перамяшчаецца з-над Волгі на Балканы і засноўвае тут балгарскую дзяржаву (679 г.).
- 570 гадоў таму назад пачалася вялікая вайна палякаў з крыжаносцямі (1409—1411).
- 480 гадоў таму назад Мінск атрымаў права на самакіраванне (1499) — магдэбургскае права.
- 460 гадоў таму назад партугальскі мараплавець Магелан пачаў сваё падарожжа навокал свету (загінуў у сутыкцы з туземцамі на Філіпінах). Гэтае першае ў гісторыі кругасветнае плаванне (1519—1522) даказала ўсім, што Зямля круглая.
- 450 гадоў таму назад быў прыняты Першы статут Вялікага княства Літоўскага (1529). Адзін з першых у Еўропе сістэматызаваных законаў па ўсіх галінах тагачаснага права. Напісаны на беларускай мове.
- 410 гадоў таму назад у маёнтку гетмана Р. Хадкевіча ў Заблудаве І. Фёдараў і П. Мсціславець выдаюць у адкрытай тут імі друкарні „Евангелле вучыцельнае“ (1569).
- 350 гадоў таму назад нарадзіўся Сім'он Полацкі (1629—25 VIII 1680), беларускі грамадскі і царкоўны дзеяч, педагог, пісьменнік і публіцыст. Актыўна выступаў за пашырэнне асветы і павышэнне ўзроўню аддукацыі. Асуджаў багацце, праслаўляў працу, якая ўзвышае чалавека.
- 190 гадоў таму назад была пабудавана Эйфелева вежа. Вышыня 300,5 м. Важыць 7 тыс. тон. Стаяць на Марсовым полі ў Парыжы. Стальная канструкцыя. Галоўная будоўля вядомага фр. інж. і канстр. Г. А. Эйфеля (ён жа і аўтар канструкцыі статуі Свабоды ў Нью-Йорку).
- 150 гадоў таму назад быў пабудаваны ў Англіі Джорджам Стэфенсонам першы паравоз, які атрымаў практычнае выкарыстанне (скорасць 22 км/гадзіну).
- 100 гадоў таму назад Томас Алва Эдысан, амерыканскі вынайднік (звыш 1000 патэнтаў) вынайшоў электрычную лімпу.